

Beleidsplan researchesamenwerking in het Caribisch deel van het Koninkrijk 2020-2023

2 december 2019

Op 23 januari 2019 sloten de ministers van Justitie (en Veiligheid) van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Nederland en de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van Nederland bij gelegenheid van het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO) een gewijzigd protocol over een hernieuwde researchesamenwerking in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Centraal daarbij is de gezamenlijke aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit en rechtsorde schokkende criminaliteit. De politiesamenwerking in de regio is geïntensiveerd, waarbij de diensten onder meer onderling expertise en schaarse middelen delen.

In het Protocol is een duurzame samenwerking op het gebied van recherche opgenomen. Deze samenwerking omvat (a) de beschikbaarheid van recherchevoorzieningen bij de afzonderlijke politiekorpsen en de verdere ontwikkelingen daarvan met het oog op een effectieve rechtshandhaving, alsmede (b) de beschikbaarheid van capaciteit en expertise, mede ter ondersteuning van de recherche van de landen, gericht op de aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit en misdrijven, die gezien de ernst of frequentie dan wel het georganiseerd verband waarin ze worden gepleegd een ernstige inbreuk op de rechtsorde vormen alsmede rechtshulp met betrekking tot dergelijke strafbare feiten.

Via het (vierjarige) beleidsplan geven de ministers van Justitie (en Veiligheid) beleidsmatige sturing aan de recherche samenwerking in het Caribisch deel van het Koninkrijk. De invulling hiervan is nader uitgewerkt in dit beleidsplan, waarmee een beleidsmatige prioritering in de aanpak wordt aangebracht. Deze prioritering ligt ten grondslag aan een gecoördineerde recherche aanpak van de partners.

In het protocol is eveneens bepaald dat het gezag ongewijzigd blijft bij het bevoegde OM (de procureur-generaal van Aruba en de procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten, en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba). Dit beleidsplan vindt inhoudelijk ook aansluiting bij de vierjarige Beleidsprogramma's grensoverschrijdende criminaliteit van de procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van de BES (artikel 34 Rijkswet OM) en de soortgelijke programma's van de procureur-generaal van Aruba.

Tot slot zijn in het Protocol bepalingen opgenomen aangaande het beheer van het Recherche Samenwerkingsteam (RST). Die beheersmatige aspecten worden jaarlijks nader uitgewerkt in het RST beheerplan.

In dit beleidsplan wordt een uiteenzetting gegeven van de beleidscyclus, de hoofdlijnen van de criminaliteitsbeeldanalyse samengevat, beleidsprioriteiten weergegeven ten aanzien van de gezamenlijke aanpak en de RST-inzet binnen die aanpak, de sturingsprocessen uiteengezet en tot slot de procedure aangaande tijdelijke recherche ondersteuning vanuit Nederland weergegeven.

1. Procesbeschrijving beleidscyclus en adviesgroep

De ministers van Justitie (en Veiligheid) van de landen stellen ten minste eenmaal in de vier jaar een beleidsplan regionale recherche samenwerking vast (art. 5, lid 1). De adviesgroep is verantwoordelijk voor het opstellen van dit meerjarige beleidsplan (art. 3, lid 1). Een tweejaarlijkse analyse van het regionale criminaliteitsbeeld van de landen ligt ten grondslag aan dit meerjarige beleidsplan (art. 3, lid 3).

In het vierjarige beleidsplan wordt het regionale criminaliteitsbeeld vertaald naar beleidsmatige meerjarige prioritering van de aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit en lokaal rechtsorde schokkende criminaliteit.

De procureurs-generaal voorzien het ontwerpbeleidsplan van advies en bieden het ontwerpbeleidsplan en het advies aan de vier Justitie ministers aan (art. 3, lid 9 jo art. 5, lid 1). De vaststelling van het beleidsplan wordt gegendeerd voor het Justitieel Vierpartijenoverleg (JVO).

Op basis van de vierjarige prioritering wordt een jaarlijkse concretisering en verdieping uitgewerkt door de adviesgroep waarin de beleidsprioriteiten voor het opvolgende jaar uiteen worden gezet (het jaarplan). Tevens wordt beleidsverslag gedaan van de resultaten die in het jaar ervoor zijn behaald. Deze jaarstukken worden door de adviesgroep opgesteld en aangeboden aan het JVO (art. 5, lid 3). De jaarstukken volgen de inhoud en opbouw van het meerjarige beleidsplan.

De beleidscyclus is gekoppeld aan het halfjaarlijkse JVO, waarin de vier Justitie ministers elkaar treffen en het beleidsplan, jaarplan en jaarverslag recherche samenwerking vaststellen. De JVO beleidscyclus start met een vierjarig beleidsplan en onderliggend jaarplan die voor liggen in het JVO van januari. In de JVO's van juni/juli wordt gesproken over de beleidsmatige verslagen van het voorgaande jaar, waarin is opgenomen hoe het beleidsplan in dat jaar is uitgevoerd (art. 5, lid 3). Die verslagen zijn input voor het jaarplan voor het opvolgende jaar en daarmee ook voor de beleidsparagraaf in het beheerplan van het RST. Dit vormt een opstap naar het overleg van de vier Justitie ministers in het januari JVO over het beleidsmatige jaarplan (artikel 5, lid 1).

Bij gelegenheid van de JVO's spreken de vier justitie ministers met de minister van BZK over de RST-onderdelen van de jaarplannen en jaarverslagen recherchesamenwerking (art. 4 jo art. 2, lid 2, onder b).

2. Criminaliteitsbeeldanalyse

Een tweejaarlijkse analyse van het regionale criminaliteitsbeeld van de landen ligt ten grondslag aan dit meerjarige beleidsplan. Het criminaliteitsbeeld bouwt voort op die van de landen en is regionaal van karakter. Hierin worden thema's behandeld t.a.v. grensoverschrijdende criminaliteit (art. 6, lid 3)¹ en misdrijven die een ernstige inbreuk maken op de rechtsorde (art. 6, lid 4). De analyse van het regionale criminaliteitsbeeld is als bijlage opgenomen in dit beleidsplan.

Het criminaliteitsbeeld beslaat de periode 2020-2021. In 2021 zal door het College van Korpschefs en de teamchef RST opdracht worden geven tot het opstellen van een criminaliteitsbeeld 2022-2023, die verdere input zal vormen voor de uitwerking van dit meerjarige beleidsplan door de adviesgroep in de jaarplannen regionale recherche samenwerking voor de jaren 2022 en 2023.

Op basis van de regionale criminaliteitsbeeld analyse is te concluderen dat de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk worden gebruikt als transitlanden voor doorvoer richting met name Noord-Amerika en Europa. Ook vinden criminele markten voedingsbodem in de landen om hun producten af te zetten. Om transnationale criminele handelingen mogelijk te maken, wordt veelal gebruik gemaakt van de in de landen aanwezige internationale verbindingen, criminele organisaties en netwerken die toegang tot de markt hebben en logistieke kennis in huis hebben.

Het criminaliteitsbeeld beschrijft dat als het gaat om transnationale netwerken er niet alleen onderscheid gemaakt kan worden in het type netwerk, maar ook in de rol die de leden vervullen in het netwerk. Ten behoeve van de ontwikkeling van opsporingstrategieën in het kader van de recherchesamenwerking in het Caribisch deel van het Koninkrijk wordt de volgende indeling gehanteerd: leiders, intermediairs en uitvoerders. Tussen de leiders en de uitvoerders bevinden zich de intermediairs; de tussenpersonen. Zij spelen in transitlanden zoals in de Caribische landen een essentiële rol. De aantrekkelijkheid van een transitland wordt deels bepaald door hun aanwezigheid, omdat zij degenen zijn die het mogelijk maken om gebruik te maken van de infrastructuur van een land. Zij hebben de connecties en ze kennen de wegen. De groep intermediairs is onder te verdelen in coördinatoren en facilitators. Coördinatoren zijn intermediairs die onderdeel uitmaken van de onderwereld. Zij zorgen in de landen voor logistieke processen, het verdelen van de opdrachten en het

¹ Onder grensoverschrijdende criminaliteit wordt in ieder geval verstaan: terrorisme, internationale drugshandel, computercriminaliteit, het internationale witwassen van geld, internationale wapenhandel, internationale mensenhandel en internationale corruptie.

onderhouden van contacten met andere netwerken. Ze zijn te beschouwen als criminele makelaars of brokers. Coördinatoren kunnen lokale criminelen of bendeleden zijn, leden van kartels met goede banden in de landen of vreemdelingen die in de landen zijn geworteld. Essentieel is dat zij over contacten en middelen beschikken om criminele activiteiten soepel te laten verlopen. Voorgesteld wordt om de term facilitators te reserveren voor actoren in de bovenwereld van de landen zoals specialisten waaronder juristen en accountants, medewerkers van rechtshandhavings instanties en bestuurders die door hun kennis en positie belangrijke diensten verlenen aan de transnationale netwerken. Denk hierbij aan het afgeven van verblijfsvergunning aan vreemdelingen die niet aan de voorwaarden voldoen, het verstrekken van opsporingsinformatie of het bedenken van witwasconstructies. In de Caribische landen zijn zowel coördinatoren als facilitators aanwezig.

Dit brengt nadelige effecten met zich mee voor de landen die zich veelal uiten in geweld (zoals gewapende overvallen of huurmoorden). In het criminaliteitsbeeld wordt aangegeven dat economische achteruitgang, ongelijkheid en geweld de voedingsbodem voor transnationale criminaliteit vormen. De aanwezigheid van deze omstandigheden maakt transnationale criminaliteit mogelijk en die situatie verergert als het zich eenmaal heeft ingenesteld in de samenleving en de overheid. Die criminaliteit is heeft daarmee zichtbare impact op de kleine samenlevingen en vormt een ontwrichtend element in de maatschappijen.

Daarmee is er overlap tussen de verschillende grensoverschrijdende thema's en tussen transnationale en rechtsorde schokkende criminaliteit, die zich niet per se laten vatten in definities of bestrijden via een gedifferentieerde aanpak.

De criminaliteitsbeeldanalyse richt zich op de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk. De criminele relaties tussen de Cariben en Nederland worden uitgediept in andere onderzoeken, waarbij verbinding wordt gelegd met de analyses uit dit criminaliteitsbeeld.

3. Aanpak

De criminaliteitsbeeldanalyse ligt ten grondslag aan de beleidsvoornemens die primair zien op een gezamenlijke aanpak. De beleidsprioriteiten in dit beleidsplan zijn op hoofdlijnen beschreven zodat deze meerjarig hanteerbaar zijn. Deze kaders worden jaarlijks gespecificeerd in de jaarplannen.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat ontwikkelingen in de regio of op geopolitiek niveau van invloed kunnen zijn op de beschreven voornemens. Hierbij wordt met name gekeken naar Venezuela, waar een verslechterde economische, sociale, humanitaire en politieke situatie van invloed kan zijn op de landen. Ook zaken die vallen buiten de beïnvloedingssfeer van de opsporingspartners hebben effect op rechtshandavingsketen, zoals sociaaleconomische ontwikkelingen, of de relatie tussen geweld en armoede. Dergelijke kwesties vragen om een meer bestuurlijke aanpak.

Transnationaal opererende criminele netwerken zorgen voor toenemend geweld en destabiliserende effecten in de landen en de regio. Deze geweldsvermenigvuldiging leidt tot nationale rechtsorde schokkende effecten. Om het hoofd te kunnen bieden aan uitingen van transnationaal geweld in de landen, wordt door betrokken partners in nauwe afstemming onderzoek gedaan naar internationale verbindingen en de transnationaal opererende criminele netwerken. Hierbij ligt de aandacht op het onaantrekkelijk(er) maken van het Caribisch deel van het Koninkrijk voor criminele activiteiten, om de nationale effecten te reduceren.

In de strafrechtelijke aanpak wordt geconcentreerd op de leiders/opdrachtgevers die lokaal actief zijn; bij de aanpak van internationale opdrachtgevers wordt vanuit het Koninkrijk een bijdrage geleverd aan de inzet van internationale opsporingspartners.

Cruciaal is echter, zoals ook aanbevolen in de criminaliteitsbeeldanalyse, dat bij de aanpak de pijlen worden gericht op uitvoerders en intermediairs, te weten de coördinatoren en de facilitators, waarvan de opdrachtgevers gebruik maken om hun criminele handelingen in de landen uit te voeren. Door hen aan te pakken worden de mogelijkheden voor die handelingen verstoord en gereduceerd. De bestrijding van geweld vormt daarbij de rode draad en is de connectie met transnationale criminaliteit.

Daarmee richt de aanpak zich ook op het beperken van pogingen van criminele invloed op 'legale' structuren en gebruikmaking van rechtsstatelijke structuren.

De criminele netwerken tonen zich echter wendbaar, wat vraagt om wendbaarheid en flexibiliteit in de aanpak binnen de verschillende samenwerkingsvormen.

Via een integrale benadering wordt inzichtelijk gemaakt wat wat de zwaartepunten in de systemen zijn die criminele handelingen mogelijk maken (bijvoorbeeld aan de grenzen, (lucht)havens of via financiële netwerken). Bij die zwaartepunten worden de raakvlakken en overlap in criminaliteitsthema's zichtbaar die vanuit een strikte thematische benadering onvoldoende inzichtelijk zouden worden.

De beleidsprioriteiten worden daarbij gelegd op het verstoren van routes en illegale handelsstromen (van onder meer verdovende middelen of mensen), het volgen van geldstromen en doen van financieel onderzoek, bestrijding van witwassen en de aanpak van corruptieve elementen in de landen.

In de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk is de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde een autonome aangelegenheid van de landen met eigen taken en verantwoordelijkheden van de politiekorpsen. Aanvullend zijn in het protocol afspraken gemaakt over de duurzame politie-samenwerking tussen de landen. Binnen die kaders vindt de gezamenlijke aanpak van de grensoverschrijdende en rechtsorde schokkende criminaliteit plaats door middel van samenwerking 1) in de gezamenlijke tactische teams in de politiekorpsen van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland, 2) in de centrale opsporingsteams van het RST, 3) op het gebied van informatie binnen de nationale informatieknooppunten en centrale informatie coördinatie door het RST, en 4) ten aanzien van het delen van schaarse middelen en expertises. Deze samenwerkingsvormen zijn hieronder uitgewerkt. Deze samenwerking doet niet af aan de eigen taken van de politiekorpsen ten aanzien van de aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit.

Het is van belang dat er op nationaal, regionaal en internationaal niveau wordt samengewerkt. Dat vraagt om actieve verbinding tussen de teams om kennis, ervaring en kwaliteit te delen. De te bestrijden criminaliteitsvormen opereren op pragmatische wijze; derhalve zal bij de aanpak tevens op pragmatische wijze worden bekeken hoe kan worden ingespeeld op de ontwikkelingen en welke het meeste effect zal sorteren.

A. Samenwerking binnen de vier Caribische politiekorpsen

Binnen de politiekorpsen van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland zijn gezamenlijke teams ingericht binnen de zwacri afdelingen van de korpsen (de 'decentrale teams', art. 8, lid 1). Hierin zijn medewerkers van de korpsen en medewerkers van het RST werkzaam die samen een herkenbaar combi team vormen dat zich primair richt op de bestrijding van misdrijven die een ernstige inbreuk maken op de rechtsorde van dat land.

Gezien de hierboven beschreven focus in de aanpak wordt bij deze samenwerking prioriteit gegeven aan de aanpak van nationale verstoringen en maatschappij ontwrichtende elementen die een relatie hebben met transnationale criminaliteit. Dat uit zich met name in het bestrijden van geweldselementen in de samenlevingen en de aanpak van nationaal opererende sleutelfiguren die transnationale criminaliteit mogelijk maken. Onderdeel daarvan kan zijn het doen van financieel onderzoek en de aanpak van corruptieve elementen in de landen. Op die wijze wordt de lokale effecten van internationale routes en illegale handelsstromen (van onder meer verdovende middelen of mensen) verstoord.

Daarbij wordt met name geconcentreerd op de lokaal actieve uitvoerders en coördinatoren, die veelal een grote bijdrage leveren aan de dynamiek van geweld in de landen. Binnen die aanpak is het toebrengen van reputatieschade een van de mogelijkheden.

De invulling van deze samenwerking kan per land verschillen gezien de verschillende effecten en uitwerking binnen die maatschappijen.

Tussen deze teams en de centrale RST teams is nauwe samenwerking, gezien de verbinding en raakvlakken tussen rechtsorde schokkende criminaliteit en grensoverschrijdende criminaliteit.

Ieder korps heeft een eigen, zelfstandige, verantwoordelijkheid voor het functioneren van het politiekorps. Het basisniveau verschilt per korps, afhankelijk van aard en omvang van het land en de wensen en mogelijkheden van het politiekorps. Op niveau 1 wordt in elk korps gewerkt aan het realiseren van het basisniveau o.a. door het uitbreiden van de capaciteit (d.m.v. het werven van aspiranten), het aanbieden van (post) initiële opleidingen, maar ook het op orde brengen van het materieel. De beschikbaarheid van financiële middelen door de korpsbeheerder blijft hier een aandachtspunt.

De rechercheafdelingen bij de korpsen zijn in ontwikkeling, niet alleen kwalitatief maar ook kwantitatief. Dit betekent dat zij er naar streven de huidige formatie- /inrichtingsvereisten op orde te brengen, maar ook dat aan de vereiste opleidingen zal worden voldaan. De recherchecapaciteit van de korpsen is op dit moment rond de 80 procent (feitelijke bezetting). Hierbij is van belang om te vermelden dat de inrichtingsplannen nog dateren uit 2010 en niet allen geformaliseerd zijn. De ontwikkelingen de afgelopen jaren zorgen ervoor dat er ondertussen gewerkt wordt met andere cijfers, als gevolg van bijvoorbeeld de rapporten van de voortgangscommissie bij het KPSM. In de korpsen wordt gewerkt aan nieuwe of gewijzigde inrichtingsplannen, waarbij het ene korps verder is dan het andere. Bij KPCN is er bijvoorbeeld sinds 2019 een nieuw inrichtingsplan door de korpsbeheerder vastgesteld.

Vanuit het RST is voor de gezamenlijk tactische teams van Aruba, Curaçao en Sint Maarten per land een formatie van 4 politieambtenaren beschikbaar en voor Korps Politie Caribisch Nederland 3 politieambtenaren.

Het is van belang dat ook in de gezamenlijke teams medewerkers van de korpsen worden geplaatst die op een bepaald niveau zijn opgeleid. Derhalve kunnen in het kader van de recherche samenwerking opleidingstrajecten worden aangeboden aan medewerkers van de korpsen om dat niveau te behalen.

B. Samenwerking vanuit centrale RST locatie

Binnen het RST zijn een tweetal opsporingsteams ingericht primair voor de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit.² Deze teams bestaan primair uit medewerkers uitgezonden uit Nederland. Bij deze teams zijn samenwerkingsplekken aanwezig voor politieambtenaren van de korpsen van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland; de aanwezigheid van kennis, ervaring en kwaliteit vanuit de korpsen zorgt voor een verhoogde effectiviteit van de recherche samenwerking. Tevens wordt er tijdelijke ondersteuning geleverd aan de Landsrecherche Aruba.

Verbinding decentrale teams

De opsporingscapaciteit van het RST is derhalve werkzaam in de decentrale teams in de korpsen en in de twee centraal gehuisveste teams. Gezien het belang van de bestrijding van lokaal geweld en de ernstige consequenties voor de samenlevingen, is verbinding vanuit de decentrale teams met de centrale teams cruciaal voor de bestrijding van transnationale criminaliteit; lokale expertise en inzichten zijn essentieel om dit type criminaliteit te bestrijden.

1. Team 1

Bij het RST is een team ingericht dat regionaal inzetbaar is op de geprioriteerde aanpak van grensoverschrijdende criminaliteit en de wijze waarop dit doorwerkt in de landen.

² De wettelijk taken en bevoegdheden van het RST zijn omschreven in de Rijkswet politie van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba van 10 oktober 2010 (artikel 57a, derde lid, in samenhang met artikel 8, eerste lid) en in de Wijziging van het Protocol inzake gespecialiseerde recherche samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk van 23 januari 2019 (artikel 6).² De Rijkswet politie is niet van toepassing voor Aruba.

Bij de inzet van de opsporingscapaciteit wordt prioriteit gegeven aan het verstoren van internationale routes en illegale handelsstromen (van onder meer verdovende middelen of mensen), het volgen van geldstromen en doen van financieel onderzoek, bestrijding van witwassen en de aanpak van corruptieve elementen in de landen. Naar aanbeveling uit de criminaliteitsbeeldanalyse ligt de focus op de aanpak van opdrachtgevers en intermediairs/sleutelpersonen waarvan gebruik wordt gemaakt om criminele handelingen in de landen uit te voeren. Er wordt gericht op de intermediairs, te weten de coördinatoren en de facilitators, die in verbinding staan met transnationale netwerken. Veelal is er een relatie tussen genoemde criminaliteitsvormen en gewelddadigheid, wat vraagt om een actieve samenwerking met de nationale politiekorpsen. Daarbij zijn met name de gezamenlijke teams in de korpsen het contactpunt, in het bijzonder voor wat betreft de raakvlakken in de aanpak van intermediairs.

Het team is inzetbaar op gemeenschappelijke problemen die zich in de regio manifesteren, waarbij er niet noodzakelijkerwijs een connectie tussen de landen aanwezig hoeft te zijn.

2. Team 2

Via een projectmatige financiering in het kader van de versterking van de rechtsstaat is binnen het RST een tweede centrale team ingericht. Dit team richt zich specifiek op de bestrijding van corruptie.

Vanaf 2016 is financiering beschikbaar gesteld om via een gerichte integrale aanpak rechtstreeks aangestuurd door het parket van de procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (PPG) de grensoverschrijdende, ondermijnende criminaliteit in het Caribisch deel van het Koninkrijk aan te pakken, met een focus op Sint Maarten. Daartoe stelden de Nederlandse Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie en Veiligheid extra expertise en capaciteit beschikbaar aan het Openbaar Ministerie, het Hof en het RST onder de naam Team Bestrijding Ondermijning (TBO). Met deze financiering werd binnen het RST een opsporingsteam ingericht dat opereert binnen het gezagsgebied van de procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

In 2017 is de financiering verlengd zodat de aanpak kon worden voortgezet. Dit opsporingsteam is vanaf dat moment binnen de reguliere sturings- en verantwoordingslijn van het RST als geheel ondergebracht.

Bij deze corruptieonderzoeken liggen de prioriteiten bij het doen van strafrechtelijk onderzoek met een financieel-economische component en met betrokkenheid van Politically Exposed Persons (PEP), ambtenaren, Overheids-NV's, facilitators of organisaties in de collectieve sector. Deze grensoverschrijdende criminaliteit bestaat naast corruptie vaak uit ernstige vormen van belastingfraude en witwassen.

In elk van de landen wordt voor deze corruptie aanpak samengewerkt met de respectievelijke Landsrecherches, de Rijksrecherche, de politiekorpsen en andere (opsporings-)partners. De samenwerking wordt verder vorm gegeven onder het protocol.

De financiering voor deze aanpak is thans tot en met 2021 beschikbaar waardoor de beleidsmatige voornemens ten aanzien van deze inzet in beginsel lopen tot en met eind 2021. Eventuele voortzetting van de aanpak is onderdeel van politieke besluitvorming van de betrokken landen.

Om de inzet van de centrale RST teams mogelijk te kunnen maken, is het benodigd dat informatie beschikbaar wordt gesteld en dat RST medewerkers zijn voorzien van de vereiste opsporingsbevoegdheden. Het is aan de landen om daar zorg voor te dragen.

3. Versterking Landsrecherche Aruba

Daarnaast is de slagkracht van de Landsrecherche Aruba tijdelijk vergroot door het beschikbaar stellen van capaciteit van het RST ten behoeve van corruptie aanpak op Aruba, onder aansturing van het Hoofd Landsrecherche Aruba. Deze capaciteit is vanaf 2019 geplaatst bij de Landsrecherche Aruba en wordt in 2020 voortgezet. Gezien de tijdelijke beschikbaarstelling van financiering van deze inzet, zal de versterking in beginsel na 2020 worden beëindigd.

De beschikbaarheid van capaciteit en expertise van het RST (art. 3, lid 2, sub b jo art. 2, lid 2, sub a) is weergegeven onder Hoofdstuk 4 'Programmatisch overzicht van de te behalen resultaten van het RST'.

C. Regionale samenwerking op gebied van informatie

De wens van de Ministers van Justitie is om een prominente positie van informatievergaring en -deling in het opsporingsproces te realiseren. Om dat te kunnen realiseren worden vervolgstappen uitgewerkt nodig voor de verbetering in de informatie coördinatie, zowel in de landen als interinsulair. Daarvoor is door het College van Korpschefs i.s.m. het RST een projectgroep aangewezen die met instemming van het JVO dit onderwerp verder uitwerkt.

In elk van de landen is een informatie-coördinatiepunt ingericht (Fusion Center Aruba in afstemming met de Info Desk van het Korps Politie Aruba, Intelligence Center Curaçao, Informatieknooppunt Sint Maarten, Intelligence Center BES). Deze informatie-coördinatie punten hebben als doelstelling het delen, veredelen en uitwisselen van operationele opsporingsinformatie tussen de participerende ketenpartners ten behoeve van het doen van opsporingsonderzoeken.

Binnen de informatieknooppunten van elk van de landen wordt nauw samengewerkt tussen de verschillende deelnemende opsporingspartners. Hierdoor wordt er meer lokale informatie regionaal gedeeld en is er omgekeerd ook lokaal meer behoefte aan regionale beelden.

Daarnaast is er op Curaçao bij het RST een interinsulair informatie-coördinatiepunt gevestigd dat overkoepelende informatie verzamelt voor de inzet van centrale RST teams. Dit informatieteam draagt zorg voor een versterkte interinsulaire informatie coördinatie waarbij het zicht op grensoverschrijdende criminaliteit en verbinding met rechtsorde schokkende criminaliteit verder in kaart wordt gebracht. Het team maakt overkoepelende data-analyses, waarbij ook internationale raakvlakken worden verwerkt. Via dit team wordt internationale informatie ontsloten, ook ten behoeve van lokaal gebruik.

Dat brengt uiteraard met zich mee dat het noodzakelijk is dat benodigde informatie beschikbaar wordt gesteld om een beroep te kunnen doen op de capaciteit van de centrale RST teams.

Ten aanzien van de analyse van serverdata door een breed samengesteld PGP Analyseteam dat is Nederland actief is, zijn afspraken gemaakt tussen de vier Caribische politiekorpsen en het RST over de wijze waarop deze informatie voor de regio kan worden ontsloten. Daarbij is afgesproken dat het RST als eerste aanspreekpunt fungeert voor de Nederlandse politie.

De landelijke informatieknooppunten en het RST interinsulaire informatie-coördinatiepunt staan met elkaar in verbinding ten behoeve van onder meer een gezamenlijke beoordeling van de zwaartepunten in de systemen die criminele handelingen mogelijk maken.

Deze worden per land beoordeeld en leiden tot gedeelde beelden voor de gezamenlijke aanpak van internationale verbindingen, de transnationaal opererende criminele netwerken en de in de landen actieve sleutelpersonen. Daarmee kunnen de strategische uitgangspunten nader worden getoetst en de tactische opsporing van input worden voorzien.

Via de regionale samenwerking op het gebied van informatie wordt het zicht op de gevolgen van de situatie in Venezuela op criminaliteit in de Caribische landen vergroot, met name via de uitvoerders en de coördinatoren van de Venezolaanse transnationale netwerken. Tevens zal worden ingezet op het vergroten van het zicht op financiële stromen.

D. Regionale samenwerking en onderlinge ondersteuning op terrein van schaarse middelen en expertises

In het College van Korpschefs zijn in het kader van regionale samenwerking afspraken gemaakt over de ontwikkeling en de onderlinge ondersteuning van de korpsen en met het RST over samenwerking op de terreinen expertise, schaarse middelen en specialismen. Op basis van deze afspraken wordt mede invulling gegeven aan de behoeftes aan gekwalificeerde ondersteuning (art. 3, lid 2, sub d, en art. 18). Hierbij wordt ook geconcretiseerd welke ondersteuning vanuit de Nederlandse Politie is gewenst.

De korpsen hebben gezamenlijk geïnventariseerd wat de beschikbare specialistische recherchevoorzieningen zijn per korps t.b.v. de regionale samenwerking. Deze specialismen overschrijden voor 1 of meerdere korpsen dat basisniveau. De korpsen zetten zich in voor de ontwikkeling van deze specialismen, hierdoor wordt tevens de slagkracht van de korpsen individueel en gezamenlijk vergoot. Dit niveau kan ingevuld worden door de korpsen in de regio, maar ook door andere rechtshandavingspartners zoals het RST of de KMar. Deze ondersteuning met expertise en middelen wordt dan ook als taak gezien van deze partners. De politiekorpsen zullen ervoor zorgen dat in de eigen organisatie het niveau zodanig is, zodat men in staat is de specialistische recherchevoorzieningen die geleverd worden door de andere politiekorpsen, RST of KMar in te zetten (art 3, lid 2, sub a).

De benoemde schaarse middelen en expertises worden beschikbaar gesteld door de afzonderlijke politiekorpsen en verder ontwikkeld. Bij KPA zal men t.b.v. de regionale samenwerking het arrestatieteam inclusief Quick response verder ontwikkelen, daarnaast zal geïnvesteerd worden in het onderwerp verkeer. Het KPCN zal samen met het KPC de forensische opsporing in de regio verder ontwikkelen. Het KPC zal verder de capaciteit en kwaliteit van de mobiele eenheid, ter beschikking stellen. Voorts streeft KPC ernaar een ballistische databank in te richten en de kennis uit te breiden t.a.v. integriteitsonderzoeken. Het KPSM zal de zedenafdeling die reeds goed is ontwikkeld, verder kwalitatief en kwantitatief opbouwen, zodat de andere korpsen hier een beroep op kunnen doen. Het KPCN zal zich richten op de ontwikkeling van financiële expertise in de regio; ook de Openbare Ministeries zullen zich op dit vlak door ontwikkelen met het oog op het vergroten van de mogelijkheden om financiële constructies aan te pakken. Deze onderwerpen zijn niet limitatief.

Op het gebied van samenwerking op schaarse expertises is aan het RST de portefeuille interceptie, digitale en technische/specialistische ondersteuning toebedeeld. Passend bij de ontwikkeltrajecten zal het RST op deze drie taakvelden opleidingen organiseren ten behoeve van de korpsen, waarmee zij in de gelegenheid worden gesteld het basisniveau 1 te bereiken en te onderhouden.

Daarnaast wordt op gebied van Interceptie in 2020 een upgrade van het huidige interceptiesysteem uitgevoerd, waarmee voor minimaal de jaren 2020-2022 wordt aangesloten op operationele behoefte en technische ontwikkelingen. Hiermee wordt de continuïteit en beschikbaarheid voor de opsporing in de Cariben bestendigd. Het interceptiesysteem is voor alle landen beschikbaar en wordt nu gebruikt door Curaçao, Sint Maarten en de BES.

De KMar zal haar expertise op het gebied van documentcontrole –fraude en het stelsel bewaken en beveiligen ter beschikking stellen en het openbaar ministerie zal het onderwerp getuigenbescherming de komende jaren verder uitwerken.

Wanneer een voorziening qua schaarste en expertise niveau/innovatie/ deskundigheid en frequentie van inzet niet kosten efficiënt in de regio geborgd kan worden, maakt men samenwerkingsafspraken met de Nederlandse Politie (niveau 3). Deze worden, zodra duidelijk is wat de kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling van bepaalde voorzieningen in de regio is, geformuleerd.

Het door ontwikkelen van de basis in de korpsen en de specialistische voorzieningen brengt met zich mee dat er geïnvesteerd moet worden in opleidingen. De kwaliteitsimpuls opleidingen is op 10 juli 2019 in het JVO verlengd met 4 jaar (2020-2023). Samen met de korpsen, de Nederlandse Politieacademie en het Ministerie van Justitie en Veiligheid Nederland wordt deze impuls uitgewerkt en gekoppeld aan de ontwikkeling van het basisniveau en die van de kwalitatieve ontwikkeling van specialistische voorzieningen in de separate korpsen.

Een uitwerking, van deze beschikbare specialistische recherchevoorzieningen per korps en de hiervoor noodzakelijke opleidingen, zal in de jaarplannen plaatsvinden.

Beheer

Voor de coördinatie en verdeling van deze beschikbare specialistische recherchevoorzieningen en de afspraken die hierover gemaakt worden met het RST, de KMar en de Nederlandse politie is behoefte aan een beheermodel. Dit beheermodel is niet van toepassing op het basisniveau, aangezien dit voor elk niveau verschillend kan zijn. De aard en omvang van de capaciteit van dit niveau wordt per korps bepaald en betaald. Voor niveau 2 en de ondersteuning vanuit de Nederlandse politie is dit essentieel. Van belang is dat niet alleen prioriteiten worden gesteld, maar dat ook de kwaliteit en kwantiteit van de schaarse middelen en expertises gemonitord wordt. Dit, inclusief de financiële afspraken, worden in een separaat beheerplan opgenomen.

Uitgangspunten voor dit beheermodel is dat er voor de samenwerking op niveau 2 zo min mogelijk onderlinge verrekening plaats vindt. Slechts bij financiële consequenties die een onevenredig beslag op de beschikbare middelen van één van de partners leggen zal een financierings- en verdeelvoorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.

Sturing

Halfjaarlijks rapporteert de portefeuillehouder van het College van korpschefs de ontwikkeling van de beschikbare specialistische recherchevoorzieningen (niveau 2). Dit wordt besproken in een College van korpschefs, waarbij de teamchef RST en de brigadecommandant KMar aanwezig zijn. Jaarlijks stemmen de korpschefs en de portefeuillehouder Caribisch gebied van de Nederlandse Politie (Koninkrijks- College) de samenwerking op niveau 3 af. Ook op dit gebied zal vanuit de Nederlandse Politie een halfjaarlijks overzicht van de geleverde ondersteuning worden aangeboden aan het College ter bespreking.

4. Programmatisch overzicht van de te behalen resultaten van het RST

Het Protocol bepaalt dat een programmatisch overzicht wordt gegeven van de RST inzet binnen de researchesamenwerking, ten behoeve van opname in het RST beheerplan (art. 13, lid 2, sub a). Daarmee vormen de beleidsmatige uitgangspunten inzake de regionale researchesamenwerking het startpunt voor een nadere uitwerking van de beheersmatige aspecten omtrent het RST. Dit hoofdstuk wordt derhalve integraal overgenomen in het jaarlijkse RST beheerplan.

Binnen de in het beleidsplan omschreven aanpak, is de RST inzet resumerend uit te splitsen naar de volgende punten:

A. Samenwerking binnen de vier Caribische politiekorpsen

RST medewerkers zijn werkzaam in de gezamenlijke teams ingericht binnen de zwacri afdelingen van de politiekorpsen van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland. Zij vormen met medewerkers van de korpsen een herkenbaar combi team dat zich primair richt op de bestrijding van misdrijven die een ernstige inbreuk maken op de lokale rechtsorde.

Bij deze samenwerking wordt prioriteit gegeven aan de aanpak van lokale verstoringen en maatschappij ontwrichtende elementen die een relatie hebben met transnationale criminaliteit. Dat uit zich met name in het bestrijden van geweldselementen in de samenlevingen en de aanpak van nationaal opererende uitvoerders en coördinatoren die transnationale criminaliteit mogelijk maken. De invulling van deze samenwerking kan per land verschillen gezien de verschillende effecten en uitwerking binnen die maatschappijen.

B. Samenwerking vanuit centrale locatie RST

Naast de RST opsporingscapaciteit in de decentrale teams in de korpsen, zijn er twee centraal gehuisveste teams ingericht. Deze teams richten zich op de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit in de Caribische regio en staan daarvoor in nauw contact met de politiekorpsen van de landen. Tevens wordt er tijdelijke ondersteuning geleverd aan de Landsrecherche Aruba.

1. Team 1

Het eerste centrale team doet onderzoek naar internationale componenten van het verstoren van routes en illegale handelsstromen (van onder meer verdovende middelen of mensen), het volgen van geldstromen en doen van financieel onderzoek, bestrijding van witwassen en de aanpak van corruptieve elementen in de landen. De focus ligt op de aanpak van (internationale) opdrachtgevers en intermediairs, te weten de coördinatoren en de facilitators waarvan gebruik wordt gemaakt om criminele handelingen in de landen uit te voeren.

Dit team is inzetbaar op gemeenschappelijke problemen die zich in de regio manifesteren, waarbij er niet noodzakelijkerwijs een connectie tussen de landen aanwezig hoeft te zijn.

2. Team 2

Het tweede centrale team doet strafrechtelijk onderzoek naar corruptie waarbij prioriteit wordt gegeven aan onderzoeken met een financieel-economische component en met betrokkenheid van Politically Exposed Persons (PEP), ambtenaren, Overheids-NV's, facilitators of organisaties in de collectieve sector. Deze grensoverschrijdende criminaliteit bestaat naast corruptie vaak uit ernstige vormen van belastingfraude en witwassen. De inzet van de tweede centrale team wordt mogelijk gemaakt door de financiering die beschikbaar is gekomen onder de naam Team Bestrijding Ondernijming (TBO). Dit team opereert binnen het gezagsgebied van de procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De financiering voor deze aanpak is thans tot en met 2021 beschikbaar.

Om de inzet van de centrale RST teams mogelijk te kunnen maken, is het benodigd dat informatie beschikbaar wordt gesteld en dat RST medewerkers zijn voorzien van de vereiste opsporingsbevoegdheden. Het is aan de landen om daar zorg voor te dragen.

3. Versterking Landsrecherche Aruba

Tot slot wordt gericht ondersteuning geleverd aan de Landsrecherche van Aruba met capaciteit en middelen via een separaat beschikbaar gestelde financiering die loopt tot en met eind 2020. Deze ondersteuning is ingericht bij de Landsrecherche Aruba, wordt aangestuurd door het Hoofd van de Landsrecherche en staat in verbinding met de centrale RST capaciteit.

C. Regionale samenwerking op gebied van informatie

In elk van de landen zijn informatie-coördinatiepunten ingericht, waarin de ketenpartners participeren. RST medewerkers werkzaam in deze landelijke informatie-knooppunten.

Tevens is er op Curaçao een centraal RST informatieteam gevestigde, dat overkoepelende informatie verzamelt voor de inzet van de centrale RST teams. Dit informatieteam draagt zorg voor een versterkte interinsulaire informatie coördinatie waarbij het zicht op grensoverschrijdende criminaliteit en verbinding met rechtsorde schokkende criminaliteit verder in kaart wordt gebracht. Het team maakt overkoepelende data-analyses, waarbij ook internationale raakvlakken worden verwerkt. Via dit team wordt internationale informatie ontsloten, ook ten behoeve van lokaal gebruik.

Ten aanzien van de analyse van serverdata door een breed samengesteld PGP Analyseteam dat is Nederland actief is, zijn afspraken gemaakt tussen de vier Caribische politiekorpsen en het RST over de wijze waarop deze informatie voor de regio kan worden ontsloten. Daarbij is afgesproken dat het RST als eerste aanspreekpunt fungeert voor de Nederlandse politie.

Bij dit centrale infoteam zijn samenwerkingsplekken aanwezig voor collega's van de politiekorpsen van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en Caribisch Nederland.

D. Regionale samenwerking en onderlinge ondersteuning op terrein van schaarse middelen en expertises

Op het gebied van samenwerking op schaarse expertises is aan het RST de portefeuille interceptie, digitale ondersteuning en technische/specialistische ondersteuning toebedeeld. De niveaus 1 en 2 zijn gezamenlijk bepaald door de korpsen en het RST. Daarbij is bekeken welke werkzaamheden bij de niveaus horen en wat nodig is aan menskracht, kennisniveau en middelen om die werkzaamheden uit te kunnen voeren.

Bij de uitwerking wordt onderscheid gemaakt tussen:

Niveau 1) wat moeten de korpsen in de basis op orde hebben om zelfstandig in bepaalde taken te kunnen voorzien, het expert-user niveau.

Niveau 2) op welke punten wordt ondersteuning geleverd vanuit het RST binnen de regio, het Specialisten niveau.

Niveau 3) zaken die wegens schaarste of hoge kosten niet in de Caribische regio voorhanden of te organiseren zijn en waarvan de (niet-frequente) inzet wordt geleverd door partners van buiten de Cariben, het Expertise-niveau.

Passend bij de ontwikkeltrajecten zal het RST op deze drie taakvelden opleidingen organiseren ten behoeve van de korpsen, waarmee zij in de gelegenheid worden gesteld het basisniveau 1 te bereiken en te onderhouden. Dat zal deels georganiseerd kunnen worden d.m.v. 'training-on-the-job'. Daarnaast kan door het RST externe inhuur bij opleidingsinstituten worden georganiseerd. De opleidingen zullen gefaseerd per korps worden aangeboden in het kader van maatwerk.

Het RST biedt de werkzaamheden op niveau 2 (Specialisten niveau) aan de korpsen en andere opsporingspartners in de regio aan. Daarbij wordt steeds meer gewerkt vanuit gemeenschappelijk ingerichte faciliteiten in de korpsen, zoals werkplaatsen voor technisch/specialistisch werken of ruimten voor opslag en verwerking van digitale sporen.

Verdeling van sterkte

Dit programmatisch overzicht geeft richting aan de verdeling van de sterkte over de RST onderdelen (art. 3, lid 2, sub b jo art. 2, lid 2, sub a). Om de genoemde resultaten te behalen zijn formatief 123 medewerkers beschikbaar, waarvan 65 werkzaam binnen tactiek, 33 binnen informatie, 15 binnen expertise en 10 in de leiding en staf. Vanuit het RST is voor de korpsen van Aruba, Curaçao en Sint Maarten per land een formatie van 4 politieambtenaren beschikbaar voor deze teams en voor Korps Politie Caribisch Nederland 3 politieambtenaren.

Een deel van deze formatie is beschikbaar gekomen via de projectfinanciering onder de naam Team Bestrijding Ondernijning die tot en met 2021 beschikbaar is. Dat deel van de formatie bestaat uit 49 medewerkers, waarvan 29 werkzaam binnen tactiek, 7 binnen informatie, 5 binnen expertise en 4 in de leiding en staf. Via deze financiering zijn bij de Landsrecherches van Curaçao en Sint Maarten in totaal 4 RST medewerkers werkzaam.

Beleidsintensiveringen of beleidsextensiveringen (structureel of incidenteel) ten aanzien van de opsporing in het kader van de versterking van de rechtstaat worden ingericht via het RST. In die hoedanigheid is de beschikbaarstelling van financiering onder het TBO en de versterking Landsrecherche Aruba ook bij het RST ingericht. In dergelijke gevallen kan de formatie van het RST in onderling overleg worden gewijzigd.

5. Sturing

Met inachtneming van het door de Ministers van Justitie vastgestelde beleidsplan overlegt de centrale stuurgroep over de inzet van de capaciteit van de centrale teams (art. 9) en de lokale stuurgroepen over de inzet van de decentrale teams. Op strategisch niveau wordt bezien of binnen de kaders van dit beleidsplan de juiste opsporingsonderzoeken worden uitgevoerd.

In de centrale stuurgroep hebben zitting de procureurs-generaal, de korpschefs en het hoofd RST, die tenminste twee keer per jaar bij elkaar komen.

De gezamenlijke tactische teams vallen rechtstreeks onder de aansturing van betreffende korpschef en de prioritering wordt in de respectievelijke lokale stuurgroepen besproken. De invulling van de stuurgroepen verschilt per land, in beginsel hebben daarin zitting de Hoofdofficier van Justitie, de korpschef, het hoofd opsporing en het hoofd informatie van het korps, danwel een aangewezen vervanger. De hoofdofficier overlegt periodiek met de korpschef en de RST teamchef over de inzet en resultaten van het decentrale team in het betreffende land en de wijze waarop wordt samengewerkt (art. 8, lid 6).

De verbinding tussen de stuurgroepen vindt plaats via informatie-uitwisseling, beleidsmatige ondersteuning en via nauwe samenwerking tussen de openbare ministeries en politiekorpsen.

6. Tijdelijke ondersteuning aan landen vanuit Nederlandse politie

In het Protocol wordt bepaald dat indien een politiekorps op korte termijn tijdelijke aanvullende ondersteuning nodig heeft voor recherche, dit door landen wordt gevraagd aan Nederland (art. 18).

Het formele ondersteuningsverzoek wordt gedaan door de betreffende Minister van Justitie. De minister kan de korpschef mandateren om namens hem het verzoek te doen; de inhoudelijke vraagstelling zal ook door de korpschef worden geformuleerd.

De behoefte van de korpsen aan tijdelijke ondersteuning wordt mede ingevuld door de behoefte aan gekwalificeerde ondersteuning (art. 3, lid 2, sub d, en art. 18), waarbij mede wordt geconcretiseerd welke ondersteuning vanuit de Nederlandse politie is gewenst.

De korpschef zal voorafgaand aan het indienen van het verzoek afstemming zoeken met de teamchef RST. Het is mogelijk dat gevraagde ondersteuning wordt geleverd door middel van de middelen die reeds aan RST ter beschikking zijn gesteld, bijvoorbeeld op het gebied van expertises. Voor zover voor de bediening van deze middelen personeel noodzakelijk is gaat die mee met de ondersteuning. Die RST medewerkers dienen de benodigde bevoegdheden toegewezen te krijgen door het vragende land voorafgaand aan de inzet.

Indien het verzoek niet binnen de capaciteit van het RST kan worden ingevuld, zal het verzoek aan Nederland worden gedaan.

De formele besluitvorming aangaande inwilliging en beschikbaarstelling van medewerkers van de Nederlands politie personeel is een verantwoordelijkheid van de Minister van Justitie en Veiligheid van Nederland. De afweging en beoordeling of een dergelijke ondersteuning vanuit de Nederlandse politie kan worden geleverd wordt gemaakt door de Korpschef van de Nederlandse politie. Door tussenkomst van de portefeuillehouder Cariben van de Nederlandse politie is er collegiaal contact met de verzoekende korpschef.

Indien rechercheurs van de Nederlandse politie ter beschikking worden gesteld aan de landen, vallen zij onder de operationele aansturing van de betreffende korpschef.

De korpschef van de Nederlandse politie kan de RST teamchef mandaat, volmacht en machtiging verlenen ten aanzien van de beheersmatige aspecten omtrent het beschikbaar stellen van personeel en middelen. Concreet betekent dit dat recherche ondersteuning door de Nederlandse politie wordt

geleverd via het RST ten behoeve van beheersmatige stroomlijning van de inzet van recherche capaciteit vanuit Nederland in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Hierdoor loopt deze inzet mee in de reguliere processen aangaande uitzending van personeel en de invulling van de personeelsverantwoordelijkheid van de Nederlandse politie (analogisch aan de wijze waarop RST medewerkers binnen de korpsen werken). Via een mandaatregeling kan de teamchef RST rechtstreeks onder de portefeuillehouder Cariben van de Nederlandse politie het mandaat krijgen ten aanzien van mensen en middelen en daarover ook rechtstreeks rapporteren en verantwoording afleggen aan de portefeuillehouder Cariben.